

มานุษยวิทยา

พัฒนาการในทศวรรษ
และทฤษฎีทางสังคมวัฒนธรรม

ภาคแรก

ดวงกลมพับลิชชีง

นำเสนอหนังสือดี มีคุณค่า

สุเทพ สุนทรภัส

ร.บ. (เกียรตินิยม) จุฬาฯ ; สส. ธรรมศาสตร์

M.A. (Social Anthropology), SOAS, London

Ph.D. (Anthropology), U.C. Berkeley

คำนำสำนักพิมพ์

หนังสือทฤษฎีมานุษยวิทยา คือ หนังสือที่จะให้คำตอบเกี่ยวกับมนุษย์ที่ว่าด้วยการศึกษาด้านกำเนิดและวิวัฒนาการของเผ่าพันธุ์มนุษย์ กลุ่มวัฒนธรรม สังคมมนุษย์ รวมไปถึงการตอบคำถามต่างๆ ที่เริ่มตั้งแต่ประเด็นของวิวัฒนาการของมนุษย์ และสังคมวัฒนธรรม มนุษย์เริ่มปรากฏตัวบนโลกครั้งแรกเมื่อไหร่? ไปจนถึงประเด็นที่ว่าทำไมมนุษย์ในแต่ละสังคมทั่วโลกจึงแตกต่างกัน? ทั้งทางพัฒนาการและวัฒนธรรม

โดยได้นำเสนอข้อมูลจากทฤษฎีของนักมานุษยวิทยาที่มีชื่อเสียงหลายท่าน ซึ่งมีทฤษฎีที่แตกต่างกันหรือคล้ายกัน พร้อมทั้งสอดแทรกความคิดเห็นของผู้เขียนลงไปด้วย โดยมีที่มาจากแหล่งต่างๆ เช่น บันทึกทางประวัติศาสตร์ โบราณสถานและโบราณวัตถุ ชาติพันธุ์วรรณา และประสบการณ์ทางวิชาการต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการเปรียบเทียบและศึกษา

ทั้งนี้ ทางสำนักพิมพ์ดวงกมลพับลิชชิงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะทำประโยชน์ให้แก่ท่านผู้อ่าน ผู้ที่สนใจ ไม่มากก็น้อย

ด้วยความปรารถนาดี

สำนักพิมพ์ดวงกมลพับลิชชิง

ทฤษฎีมานุษยวิทยา

(ภาคแรก)

□□□□□

พื้นฐานทางประวัติศาสตร์และสังคมวิทยา
ของทฤษฎีมานุษยวิทยา

คำนำ

วิชามานุษยวิทยาเป็นวิชาที่วัดด้วยความเข้าใจของเราที่มีต่อ “ชนกลุ่มอื่น” (The “Other”) โดยทั่วไปนักมานุษยวิทยาจะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม ความเชื่อ และวิถีชีวิตของกลุ่มชนในวัฒนธรรมอื่น นักมานุษยวิทยาบางคนก็ศึกษาวัฒนธรรมในปัจจุบัน บางคนก็ศึกษาสังคมที่ยังคงหลงเหลืออยู่ในอดีต เพื่อสร้างภาพชีวิตของกลุ่มชนที่สูญหายไปแล้วเป็นเวลานาน แต่ก็ยังมีนักมานุษยวิทยาอีกจำนวนหนึ่ง ที่ทำการศึกษาสัตว์ตระกูลไพรเมต (Primates) ทั้งที่มีลักษณะเป็นมนุษย์และวานรที่เลี้ยงลูกด้วยนม เพื่อที่จะได้ทราบว่า สัตว์ตระกูลที่ใกล้ชิดกับมนุษย์มากที่สุดคงกล่าวจะบอกอะไรเราได้บ้าง เกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ สิ่งที่ทำให้ความสนใจหลากหลายของมานุษยวิทยามีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันก็คือ ความคิดพื้นฐานที่มีอยู่ร่วมกันเกี่ยวกับวิวัฒนาการทางชีววิทยา (Biological Evolution) และพฤติกรรมทางสังคม (Social Behavior)

ในการศึกษาทฤษฎีมานุษยวิทยา นักศึกษาอาจจะมีปัญหาในเรื่องดังต่อไปนี้ นักศึกษาบางคนอาจสงสัยว่า มีความจำเป็นอย่างไรที่การศึกษามานุษยวิทยาจะต้องศึกษาทฤษฎี นักศึกษาบางคนอาจจะมีปัญหาที่จะต้องอ่านงานต้นฉบับของนักทฤษฎี (Original Works of Theorists) ซึ่งผู้สอนกำหนดให้เป็นส่วนสำคัญในการศึกษา โดยนักศึกษาจำเป็นจะต้องวิเคราะห์เจาะลึก เพื่อจะได้เข้าถึงเนื้อหาสาระของเรื่อง ซึ่งสำหรับนักศึกษบางคนอาจเห็นว่าเป็นภาระที่จะต้องใช้เวลาอดสาหะอย่างมาก เนื่องจากปัญหาทั้งสองเป็นปัญหาที่มีความสำคัญ ในบทกล่าวนานี้เราจึงจะได้กล่าวถึงปัญหาที่ว่า เหตุใดในการศึกษาวิชามานุษยวิทยาทฤษฎีจึงถือว่ามีความสำคัญ และการอ่านงานต้นฉบับของนักทฤษฎีโดยตรงแทนที่จะอ่านเพียงการบรรยายสรุปของทฤษฎีดังกล่าว ถือว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและมีคุณค่าอย่างยิ่ง

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องศึกษาทฤษฎี

ทฤษฎีมีลักษณะเป็นการวิจารณ์ (Critical) ด้วยเหตุผลที่ว่า แม้ว่านักมานุษยวิทยาจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการทำวิจัยในสนาม (Fieldwork Research) แต่ข้อมูลและลำพังตัวของข้อมูลเองจะ ไม่มีความหมาย ไม่ว่าจะได้มีการแสดงไว้อย่างชัดเจน หรือโดยข้อสมมุติฐานก็ตาม ทฤษฎีต่างๆ ถือว่าเป็นเพียงเครื่องมือ (Tools) ที่นักมานุษยวิทยาจะใช้ให้มีความหมายแก่ข้อมูลที่เขาเก็บรวบรวมมาได้ ความเข้าใจของนักมานุษยวิทยาเกี่ยวกับสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมา หรือที่เราเรียกว่าประดิษฐกรรม (Artefacts) ที่เขาได้รวบรวมหรือเหตุการณ์ต่างๆ ในสนามที่เขาได้ใช้การสังเกตการณ์และบันทึกเอาไว้ เป็นสิ่งที่ได้มาโดยอาศัยวิสัยทัศน์ทางทฤษฎี (Theoretical Perspectives) ของนักมานุษยวิทยา ดังนั้นถ้าเราจะขยายความที่ คลิฟฟอร์ด เกียทซ์ นักมานุษยวิทยาวัฒนธรรมผู้มีชื่อเสียง ได้เคยกล่าวไว้ว่าเราจำเป็นจะต้องแยก

ความแตกต่างระหว่าง “การกะพริบตา” ออกจาก “การขยิบตา” ก็อาจจะกล่าวได้ว่า สำหรับผู้สังเกตการณ์บางคน “การกะพริบตา” กับ “การขยิบตา” อาจจะเห็นได้ว่าเป็นสิ่งเดียวกัน แต่ในความเป็นจริงกิริยาอย่างแรกอาจจะให้ข้อมูล (เป็นทำนองที่ว่า “ฉันล้อเล่นนะ” “เธอสวายนะ” หรือ “ถ้าอย่างนั้น...ก็ตกลง”) ในขณะที่กิริยาอย่างหลังอาจจะไม่ได้หมายถึงอะไรมากไปกว่าอาการอย่างหนึ่งที่เกิดจากหงุดหงิด

นักมานุษยวิทยาแยกความแตกต่างระหว่างสองสิ่งดังกล่าว โดยอาศัยความเข้าใจเกี่ยวกับบริบท (Contexts) ที่ก่อให้เกิดการกระทำนั้นๆ ทฤษฎีจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักมานุษยวิทยาสามารถแยกแยะข่าวสารข้อมูล และในระยะเริ่มแรกจะใช้เป็นตัวกำหนด ในการเก็บข้อมูลของนักมานุษยวิทยานักทฤษฎีโครงสร้างนิยม (Structuralist) ที่มีความสนใจเกี่ยวกับความหมายที่ไร้สำนึก (Unconscious Meaning) ของตำนานปรัมปราวิทยา (Mythology) อาจจะไม่ยอมเสียเวลาในการศึกษาเกี่ยวกับแบบแผนของการดำรงชีวิต นักมานุษยวิทยาทางเศรษฐกิจก็อาจจะไม่สนใจพิธีกรรมและศาสนาแต่ไม่ว่าจะเป็นกรณีใดก็ตาม ถ้าปราศจากทฤษฎีเสียแล้ว นักมานุษยวิทยาก็คงจะไม่สามารถทำการศึกษาในแง่ของมานุษยวิทยาได้

แม้ว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นหนังสือเกี่ยวกับทฤษฎีมานุษยวิทยาทางสังคม-วัฒนธรรม (Socio-cultural Anthropology) แต่มานุษยวิทยาแขนงต่างๆ ต่างก็หยิบยืมความคิดจากกันและกันมาใช้โดยอิสระ รวมทั้งจากวิทยาศาสตร์ในสาขาอื่นๆ ด้วย

ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 เฮอร์เบิร์ต สเปนเซอร์ (Herbert Spencer) นักสังคมวิทยาและชาร์ลส ดาร์วิน (Charles Darwin) นักธรรมชาตินิยมต่างก็มีผลงานที่มีอิทธิพลต่อกันและกัน ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) นักจิตวิทยาชาวเยอรมันที่มีชื่อเสียง เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจทฤษฎีวิวัฒนาการ

ต่างๆ (Evolutionary Theories) ของศตวรรษที่ 19 เป็นอย่างดี อีกทั้งงานเขียนของเขาก็ได้รับอิทธิพลมาจากมานุษยวิทยา และในทางกลับกัน มานุษยวิทยาก็ได้รับอิทธิพลอย่างมากเช่นเดียวกันจากทฤษฎีของฟรอยด์ นักสังคมชีววิทยา (Sociobiologists) ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ในแง่ของชีววิทยาวิวัฒนาการ (Evolutionary Biology) และการปรับตัวทางวัฒนธรรม (Cultural Adaptations) นักมานุษยวิทยาแนวสัญลักษณ์นิยม (Symbolic Anthropologists) และหลังสมัยใหม่นิยม (Postmodernists) ได้อาศัยเครื่องมือการศึกษาที่พัฒนามาจากการศึกษาทางวรรณกรรม ในการวิจัยของนักมานุษยวิทยา ปัจจุบันได้อาศัยความรู้ทางด้านชีววิทยา ธรณีวิทยา จิตวิทยา ประวัติศาสตร์ วรรณกรรม ฟิสิกส์ เคมี การแพทย์ รวมทั้งจากสาขาวิชาอื่นๆ เข้ามาช่วยเป็นอย่างมาก

มานุษยวิทยาสมัยใหม่ก่อรูปขึ้นมาจากพื้นฐานของนักทฤษฎีทั้งหลายในชั่วอายุต้นๆ ดังจะเห็นได้ว่านักมานุษยวิทยาสมัยปัจจุบันได้ตั้งประเด็นที่คล้ายคลึงกับประเด็นที่นักมานุษยวิทยาในคริสต์ศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 ได้เคยตั้งไว้ นักทฤษฎีในศตวรรษที่ 19 ก็ยังคงให้ความสำคัญแก่วัฒนธรรมของมวลชน (Popular Culture)

ท่านคงเคยได้ยินวลีที่ว่า “การอยู่รอดของผู้ที่เหมาะสมที่สุด” (Survival of the Fittest) ซึ่งเป็นวลีที่สร้างขึ้นโดย เฮอร์เบิร์ต สпенเซอร์ ในตอนกลางของศตวรรษที่ 19 ท่านเคยคิดหรือไม่ว่ามาตรการที่ใช้วัดพัฒนาการทางสังคมควรจะเป็นเทคโนโลยี ถ้าเคยคิดท่านก็คงจะรู้สึกสบายใจเมื่อได้อ่านหนังสือที่ ลูอิส เฮนรี มอร์แกน (Lewis Henry Morgan) ที่มีชื่อว่า **Ancient Society** เขียนขึ้น ซึ่งตีพิมพ์เป็นครั้งแรก ในปี ค.ศ. 1877 การที่เราจะมีความเข้าใจงานเขียนทางมานุษยวิทยาได้โดยสมบูรณ์ เราจะต้องเข้าใจประวัติความเป็นมาที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของความคิดดังกล่าว ซึ่งผู้เขียนถือเป็นหลักการสูงสุดที่ได้ใช้ในการเขียนหนังสือเล่มนี้

นอกจากคุณค่าต่างๆ ที่กล่าวข้างต้นแล้ว ทฤษฎียังมีความสำคัญเพราะ จะช่วยให้เราคิดได้ว่าเราเป็นใคร และลักษณะความเป็นมนุษย์ของเราเป็นมาอย่างไร ในการที่จะมีความเข้าใจดังกล่าว เราจะต้องเข้าใจถึงวิถีทางที่เราใช้ในการที่จะเข้าใจคนอื่นในระดับพื้นฐานที่สุด มานุษยวิทยาได้ตั้งประเด็นปัญหาว่า เราจะเข้าใจชนกลุ่มอื่นๆ ในโลกได้อย่างไร กลุ่มคนที่เห็นได้ว่าแตกต่างจากเรา พุทธศาสนาและมีขนบธรรมเนียมประเพณีที่ต่างจากเรา (ซึ่งนักมานุษยวิทยาเรียกว่า “ต่างวัฒนธรรม” (Different Cultures) กลุ่มชนดังกล่าวอาจจะมีลักษณะความเป็นอยู่ด้อยกว่าเรา สูงส่งกว่าเรา หรือเพียงแต่ต่างไปจากเราเท่านั้น? วัฒนธรรมของพวกเขาไม่มีการเปลี่ยนแปลง มีวิถีทางโดยเฉพาะของตัวเอง หรือว่ามีความเกี่ยวข้องกับระบบวิวัฒนาการส่วนรวมของมนุษย์ และเราควรจะประพฤติปฏิบัติต่อพวกเขาอย่างไร?

ในระดับที่สองมานุษยวิทยา ทำให้เราต้องหันไปพิจารณาลักษณะความเป็นอื่นของธรรมชาติ (The Otherness of Nature) โดยการตั้งประเด็นปัญหาว่า โดยพื้นฐานในฐานะที่เป็นมนุษย์ จะถือว่าตัวของเราเป็นส่วนหนึ่งของโลกธรรมชาติได้หรือไม่ ถ้าถือว่าเป็น มนุษย์ก็อาจจะได้รับการศึกษาโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Methods) รวมทั้งวิธีศึกษาอื่นๆ ในจารีตของวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ที่นำมาใช้โดยนักชีววิทยา นักฟิสิกส์ และนักวิทยาศาสตร์อื่นๆ หรือในอีกแง่หนึ่งการใช้วิธีการศึกษาต่างๆ ดังกล่าวก็อาจจะก่อให้เกิดผลที่มีลักษณะผิวเผินและสับสน ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นทักษะหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะ (Skills) ที่จำเป็นจะต้องมีก็อาจจะเป็นการมองทะลุ หรือความเข้าใจอย่างถ่องแท้เชิงสร้างสรรค์ (Creative Insight) การตีความเชิงจินตนาการ (Imaginative Interpretation) และการมีความสำนึกร่วมทางจิตวิญญาณ (Soul-borne Emphaty) ซึ่งโดยจารีตเป็นเครื่องมือการวิเคราะห์ ที่มีความเกี่ยวข้องกับศิลปะและมนุษยศาสตร์

ระดับสุดท้ายของวาทกรรมมานุษยวิทยาเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับลักษณะความเป็นอื่นของวัฒนธรรม (The Otherness of Culture) ซึ่งบางครั้งก็เป็นการชี้นำโดยปริยาย ไปสู่การศึกษาเปรียบเทียบทางวัฒนธรรม (The Comparison of Culture) ซึ่งท้ายที่สุดมานุษยวิทยาจะนำไปสู่การศึกษาธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งมีลักษณะเป็นสากล (The Study of Universal Human Nature) ถ้าเราสามารถจะปลดปล่อยวัฒนธรรม ซึ่งเปรียบเสมือนเสื้อผ้าที่กลุ่มชนต่างๆ สวมใส่อยู่ออกได้หมด เราจะยังเหลือสิ่งที่ถือได้ว่าเป็นหลักการ หรือสัจจะพื้นฐานของมนุษย์หลงเหลืออยู่อีกบ้างไหม? การกระทำดังกล่าวจะช่วยให้เราสามารถค้นหาธรรมชาติของมนุษย์ในสภาพที่ไม่มีอะไรปิดบังนอกจากหนังกำพร้าของตัวเองได้หรือไม่? ถ้าเป็นเช่นนั้นเราจะเข้าใจวัฒนธรรมมนุษย์ได้อย่างไร?

วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์แสดงธรรมชาติหรือลักษณะสำคัญของมนุษย์ออกมาได้อย่างสมบูรณ์เป็นที่พึงพอใจ หรืออาจจะใช้เป็นสิ่งป้องกันไม่ให้มนุษย์ทำลายสังคมของมนุษย์เอง

ในระดับหนึ่งทุกทฤษฎีทางมานุษยวิทยา ไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีที่เขียนขึ้นในศตวรรษที่ 18, 19, 20, หรือ 21 ต่างก็มุ่งที่จะพิจารณาสาระสำคัญของประเด็นปัญหาดังกล่าว บางครั้งทฤษฎีหนึ่งในระยะเวลาหนึ่ง ก็อาจจะยึดถือปลายโต่งของจุดยืนอันหนึ่ง จนกลบเสียงของนักทฤษฎีที่มีจุดยืนเป็นอย่างอื่น อย่างไรก็ตามก็ยังไม่มียุทธวิธีที่แน่นอนชัดเจนเกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่างๆ ดังกล่าว เป็นไปได้ว่าประเด็นปัญหาเหล่านั้น ในท้ายที่สุดแล้ว โดยธรรมชาติของมันเอง ก็อาจจะกลายเป็นปัญหาที่ไม่มีคำตอบแต่ข้อเท็จจริงที่ว่า ยังไม่มีคำตอบของผู้ที่นำเชื่อถือได้ ก็ไม่ได้ทำให้ความสำคัญของการอภิปรายปัญหาดังกล่าวลดน้อยลงไป เพราะคำตอบที่ออกมาจะเป็นอย่างไร จะมีผลต่อการที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในโลกของเรา คำตอบที่ได้จะเป็นตัวกำหนดความ

เข้าใจเกี่ยวกับตัวของเรา และพฤติกรรมของเรามีต่อปลุชนและชนกลุ่มอื่นๆ ในโลกที่มีการติดต่อสื่อสารอย่างฉับพลันทันด่วน และความสามารถที่จะใช้ความรุนแรงอย่างไม่มีขอบขีดจำกัดในโลกที่มีการต่อสู้ ขั้วเกี่ยวระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์และสวัสดิการของรัฐ จะเห็นได้ว่าสิ่งต่างๆ ดังกล่าวจะเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญมากที่สุดที่เรากำลังเผชิญอยู่

ทำไมจำเป็นต้องอ่านงานต้นฉบับของนักทฤษฎี

เราเชื่อว่าการอ่านงานเขียนต้นฉบับของนักทฤษฎี (Original Works of the Theorists) มีความสำคัญด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้ ประการแรก บทวิจารณ์เกี่ยวกับทฤษฎีไม่สามารถที่จะมาทดแทนงานเขียนต้นฉบับของนักทฤษฎีได้ ด้วยเหตุผลที่ว่าผู้วิจารณ์ย่อมไม่อาจหลีกเลี่ยง (และบางครั้งก็โดยจงใจ) ที่จะเอาการตีความของตนเข้าไปแทนเนื้อหาสาระของต้นฉบับ ดังจะเห็นได้อย่างในหนังสือ **History of Ethnological Theory** ของ โรเบิร์ต โลว์ (Robert Lowie) ซึ่งตีพิมพ์ครั้งแรก ในปี ค.ศ. 1937 และหนังสือ **The Rise of Anthropological Theory** ของ มาร์วิน แฮร์ริส (Marvin Harris) ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1968 หนังสือทั้งสองเล่มได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับทฤษฎีต่างๆ ทางมานุษยวิทยาไว้อย่างครอบคลุม แต่ผู้เขียนทั้งสองต่างก็มีทัศนะของตัวเองซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมาก

ประการที่สอง ส่วนหนึ่งของความสำคัญของงานเขียนต้นแบบ (Classical Works) เกี่ยวกับทฤษฎีจะมีลักษณะแบบยลและซับซ้อน การสร้างสรรค์ทฤษฎีนั้นเปรียบเสมือนส่วนหนึ่งของบทเสวนาซึ่งกำลังดำเนินอยู่ (On Going Dialogue) ระหว่างผู้เขียนปัจจุบันกับนักทฤษฎีต่างๆ ในยุคก่อนหน้า

นั้น และบทความที่ได้เลือกสรรมาเสนอในหนังสือเล่มนี้ (รวมทั้งบทความอื่นๆ จำนวนมาก) ก็ถือได้เช่นกันว่าเป็นส่วนหนึ่งของบทเสวนาดังกล่าว เมื่อความเข้าใจของเราเปลี่ยนไป และเราย้อนกลับไปพิจารณางานที่เคยมีผู้เขียนไว้เหล่านั้น บางครั้งเราอาจจะพบวิสัยทัศน์ภายในต่างๆ ที่จะทำให้ความคิดของเราก้าวไปไกล หรือไม่ก็มีการรับรู้เกี่ยวกับข้อผิดพลาด ซึ่งอาจจะช่วยให้เราเกิดปฏิกิริยาขึ้นมา โดยกระบวนการดังกล่าวจะก่อให้เกิดทฤษฎีใหม่ๆ ขึ้นมา เมื่องานเขียนดั้งเดิมได้รับการสรุปวิเคราะห์ และถ้าเราอ่านเฉพาะบทสรุป จะทำให้บทเสวนาทางทฤษฎีขาดความคมชัด มีลักษณะตื้นเขิน และในที่สุดจะเกิดภาวะแห้งแล้ง ในหนังสือเล่มนี้เราได้เสนอสิ่งที่เชื่อว่าเป็นข้อวิจารณ์ที่เป็นประโยชน์ เกี่ยวกับบทความที่นักทฤษฎีเสนอ แต่การอ่านเฉพาะบทวิเคราะห์ดังกล่าว จะไม่สามารถมาทดแทนการอ่านบทความต้นฉบับอย่างพิถีพิถันได้ เมื่อทัศนะภายในได้เกิดขึ้นแล้ว ข้อสังเกตต่างๆ ของเราจะหมดอายุไป แต่บทความต้นฉบับก็ยังคงมีชีวิตต่อไปอีกยาวนานบนหนังสือ

ประการสุดท้าย การอ่านงานเขียนต้นฉบับโดยตรง จะช่วยไม่ให้เกิดความผิดพลาด ในการเตรียมงานเขียนต้นฉบับของหนังสือเล่มนี้ มีหลายกรณีเราได้พบว่าข้อมูลอันเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ที่ผ่านมาถึงเรา โดยครูบาอาจารย์ผู้สอนของเรา หรือที่พบในตำราต่างๆ ไม่ถูกต้อง ภูมิปัญญาพื้นบ้านทางมานุษยวิทยามักจะมีความจริงเพียงครั้งเดียว หรือจริงๆ แล้วไม่มีความถูกต้อง ที่เรายกเรื่องนี้ขึ้นมากล่าวไม่ได้ต้องการจะชี้ถูกชี้ผิดหรือตำหนิติเตียนใคร แต่เพื่อจะแนะนำการอ่านต้นฉบับดั้งเดิมอาจจะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้บ้าง

ข้อแนะนำในการใช้หนังสือเล่มนี้

หนังสือเล่มนี้มีความมุ่งหมายที่จะช่วยให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของนักคิดผู้ยิ่งใหญ่ทางมานุษยวิทยา ที่มีมาก่อนสมัยของนักศึกษา เพื่อที่จะช่วยให้นักศึกษามีความคิดเกี่ยวกับสถานภาพความรู้ที่เรามีในปัจจุบันเกี่ยวกับทฤษฎีมานุษยวิทยา หนังสือเล่มนี้จะให้ภาพรวมเกี่ยวกับพัฒนาการที่สำคัญๆ ของทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่มีมาตั้งแต่ทศวรรษของปี ค.ศ. 1850 หนังสือทฤษฎีเล่มนี้ต่างกับหนังสือทฤษฎีเล่มอื่นๆ ที่ประกอบด้วยบทนำของผู้เขียน บทความต้นฉบับของนักทฤษฎี และในแต่ละย่อหน้าของบทความต้นฉบับของนักทฤษฎี จะมีข้อวิจารณ์ของผู้เขียนที่ให้ข้อมูลแก่นักศึกษา รวมทั้งการตั้งประเด็นปัญหาและคำถามต่างๆ ที่น่าสนใจ

บทความทางทฤษฎีมักจะมีปัญหา เนื่องจากเนื้อหาสาระของบทความในอนาคตมีแนวโน้มที่จะกลายเป็นหลักการซึ่งเป็นที่ยอมรับ ผู้เขียนถือว่านักทฤษฎีที่เขียนบทความ ได้เสนองานเขียนของเขาโดยถือว่าเป็นผลงานที่ดีที่สุดของโลกในสาขานั้น

เมื่อบรรณาธิการผู้คัดสรรรวบรวมบทความดังกล่าว มีความกล้าที่จะเขียนบทวิจารณ์โดยละเอียด เกี่ยวกับบทความที่มานำเสนอ ก็ต้องถือบทความนั้นๆ เสมือนหนึ่งว่า ไม่ต่างกับคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ และบทวิจารณ์ของเขาเองก็เปรียบได้กับข้อเขียนของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับคัมภีร์ดังกล่าวนั้น ถ้าหากผู้อ่านบังเอิญจะมีความคิดเกินเลยไปดังกล่าว ก็ขอให้เราได้แก้ไขความเข้าใจให้ถูกต้องว่า คงไม่มีกลุ่มนักมานุษยวิทยาอาชีพใดๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเล็กเพียงใด ที่จะเห็นด้วยโดยตลอดกับบทความที่เขียนโดยนักทฤษฎีชุดใดชุดหนึ่ง ผู้เขียนได้เลือกบทความเหล่านั้นมาเสนอ ก็เพราะเห็นว่าเป็น

ตัวแทนปวงชน ที่โดยจารีตถือกันว่ามีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีและผลงาน
จำนวนหนึ่ง และผู้เขียนจะรู้สึกยินดีอย่างยิ่งถ้าจะมีใครก็ตามอ้างว่าสามารถ
ค้นพบทความที่ดีกว่านี้ได้ แต่อย่างไรก็ตามเราก็จะต้องยืนยันว่า บทความที่
เลือกมาเสนอเหล่านี้เป็นบทความที่ยอมรับกันโดยทั่วไป

ในปัจจุบันผลงานทางมานุษยวิทยามีจำนวนมหาศาล ผู้เขียนมีความ
เชื่อว่าวิธีที่ดีที่สุดในการศึกษาทฤษฎีมานุษยวิทยาก็คือ การพยายามอ่าน
ให้ครอบคลุมให้ได้กว้างขวางมากที่สุด ไม่มีหนังสือรวมบทความทางทฤษฎี
เล่มใดๆ ไม่ว่าจะได้รับการเลือกสรรอย่างชาญฉลาดเพียงใดก็ตาม ที่
สามารถจะมาทดแทนการอ่านเกี่ยวกับทฤษฎีที่ใช้เวลานานเป็นแรมปีได้ ซึ่ง
ในที่สุดแล้วเราก็อาจจะถือว่า เป็นความจำเป็นพื้นฐานอันมั่นคงในการศึกษา
ทฤษฎี

นักศึกษาจะพบว่าบทวิจารณ์เกี่ยวกับบทความของนักทฤษฎี มีความ
แตกต่างกันมากตั้งแต่การให้คำนิยาม และการอธิบายอย่างตรงไปตรงมาที่
สุด ไปจนถึงลักษณะที่อาจเรียกได้ว่าเป็นการคาดการณ์เกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจ
และอิทธิพลต่างๆ ของผู้เขียนที่มีต่อทฤษฎีของเขา แม้ว่าเกือบจะเป็นไปไม่ได้
ที่จะจัดข้อผิดพลาดต่างๆ ได้โดยสิ้นเชิง แต่เราก็ได้ตรวจสอบบทความ
ของผู้เขียนอย่างระมัดระวัง ดังนั้นเมื่อเราได้ชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงต่างๆ ท่าน
ก็จะเชื่อได้ว่าถูกต้องเป็นความจริง อย่างไรก็ตาม จะต้องระลึกอยู่เสมอ
ว่า การตีความของผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ ก็คือการตีความ (ไม่มากและไม่น้อย
ไปกว่านั้น) วิธีที่จะช่วยในการตีความดังกล่าวมีหลายแนว แต่แนวหนึ่งก็คือ
การที่จะช่วยนักศึกษาในการอ่านที่จะกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายถกเถียง
การทำให้เกิดความสนใจเกิดความคิดบางอย่าง และการช่วยให้คิดถึงประเด็น
ปัญหาที่แตกต่างออกไป นักศึกษามีสิทธิที่จะไม่เห็นด้วยที่จะมีความคิดอย่าง
อื่น รวมทั้งเสนอความคิดใหม่ๆ ถ้านักศึกษาอ่านหนังสือเล่มนี้โดยตลอด

แล้ว ไม่พบว่ามီးอะไรที่ไม่เห็นด้วย ก็หมายความว่า ไม่ได้อ่านอย่างใช้ความ
พินิจพิเคราะห์ และวิจารณ์อย่างเพียงพอ

สำหรับนักศึกษาที่อ่านด้วยความระมัดระวัง อาจพบความชอบ
ไม่ชอบของผู้เขียนปรากฏชัด แต่ก็ไม่ใช่เป็นความจงใจของเราที่จะก่อให้เกิด
ทัศนคติดังกล่าว ผู้เขียนได้พยายามที่จะชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนและจุดแข็ง
ที่สำคัญของแต่ละจุดยืนทางทฤษฎี การตีความของผู้เขียนบางครั้งก็เพื่อที่
จะขั้วและสร้างความสนุกสนานให้กับนักศึกษา กล่าวโดยสรุปผู้เขียนหวัง
ว่า นักศึกษาจะเห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่กับผู้เขียน ผู้เขียนพยายามที่จะเขียน
กระตุ้นความฉับไวทางทฤษฎีของนักศึกษา โดยไม่คำนึงว่าท่านจะเป็นใคร
ท่านมีสิทธิที่จะไม่เห็นด้วยกับข้อวิจารณ์ และได้แย้งของผู้เขียนเกี่ยวกับ
ประเด็นปัญหาในบทความได้อย่างอิสระตามที่ต้องการ

การจัดลำดับบทความและคำอธิบาย

การจัดบทความเกี่ยวกับทฤษฎีในหนังสือเล่มนี้ ได้ก่อให้เกิดปัญหา
ที่ไม่คาดว่าจะเป็น เกิด กล่าวคือเราควรจะจัดบทความตามลำดับเวลาที่บทความได้
เขียนขึ้น หรือว่าตามความสัมพันธ์หรือการสืบสายทางวิวัฒนาการ (Intellec-
tual Association or Descent) ถ้าเราจะแบ่งบทความออกเป็นส่วนต่างๆ
(Sections) จะทำอย่างไรกับบทความของผู้เขียนที่ไม่สามารถจัดเข้าไว้ใน
ส่วนที่แบ่งไว้ มีนักวิจารณ์หนังสือเล่มนี้ท่านหนึ่งมีความเห็นว่า การที่เรา
นำเอาบทความของนักทฤษฎีหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) ไปไว้ใน
ส่วนท้ายของหนังสือ ทำให้ดูคล้ายกับว่าเราให้การสนับสนุนทฤษฎีหลัง
สมัยใหม่ว่าเป็นทฤษฎีที่สำคัญ และจะมีการพัฒนาต่อไปในอนาคต ซึ่งผู้
เขียนต้องขอยืนยันว่า เราไม่ได้มีความตั้งใจเช่นนั้นเลย เราได้เสนอทฤษฎี

มานุษยวิทยาทั้งที่เป็นทฤษฎีที่ได้พัฒนามาตามลำดับเวลา (Chronologically) และตามหลักสำคัญของทฤษฎี (Thematically) และมีข้อสรุปว่า การนำเสนอตามลำดับเวลาได้ผลมากที่สุด ดังนั้นผู้สอนจึงเลือกที่จะเสนอทฤษฎีที่เกิดขึ้นตามลำดับเวลาอย่างคร่าวๆ เพื่อที่จะแสดงให้เห็นแก่นความคิด (Progression of Ideas) ในมานุษยวิทยาทางวัฒนธรรม อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดต่างๆ เหล่านั้นด้วย เราได้แบ่งระยะเวลาต่างๆ ออกเป็นภาค และแต่ละภาคจะมีชื่อเฉพาะ ในแต่ละภาคจะเริ่มด้วยบทนำที่บรรยายถึงทฤษฎีที่จะนำเสนอในภาค และความคิดสำคัญๆ ที่นักทฤษฎีจะเสนอในบทความของเขา อย่างไรก็ตาม เราก็ไม่ได้ยึดแนวคิดดังกล่าวตายตัว โดยปกติความคิดของทฤษฎีต่างสำนักมักมีความเกี่ยวพันกันทางวุดิปัญญาและกาลเวลา ประโยชน์ที่ได้จากลักษณะที่ไม่คงเส้นคงวา และวิถีทางที่บทความถูกจัดออกไปนอกแนวที่กำหนด ได้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประสบการณ์ทางวุดิปัญญา ในแง่ที่การจัดลำดับบทความในรูปแบบใหม่ จะทำให้สามารถมองทะลุกรอบอันจะทำให้เกิดมุมมองภายในใหม่ๆ ขึ้นได้

สิ่งสำคัญเกี่ยวกับบทความที่เสนอในหนังสือเล่มนี้อีกประการหนึ่งก็คือ เราได้ตัดข้อความของบทความบางส่วน หรือคำอธิบายหรือเชิงอรรถหลังบทความที่มีขนาดยาวออกไป ซึ่งก็ไม่ได้ไปทำโดยขาดความระมัดระวังหรือไม่เห็นความสำคัญของข้อความที่ตัดออกไป แต่เป็นปัญหาที่เราต้องเลือกเอาระหว่างการที่จะต้องตัดเชิงอรรถหรือคำอธิบาย หรือไม่กับบทความทั้งบทความออกไป แม้ว่าจะมีเหตุผลทางวุดิปัญญาในการเลือกดังกล่าว แต่เราก็มีความเชื่อว่านักศึกษาจะได้รับประโยชน์จากการเลือกอย่างแรกมากกว่า ในการทำหน้าที่บรรณาธิการดังกล่าว เราได้พยายามที่จะรักษาความหมายเดิมเอาไว้ โดยเพิ่มคำอธิบายแก่นักศึกษาว่า ข้อความที่ตัดออกไปมีปริมาณเท่าใด และได้ให้บทย่อเนื้อหาส่วนที่ตัดออกไปไว้ด้วย

บทความที่เสนอในหนังสือแต่ละบทความ แต่ละย่อหน้า จะมีคำอธิบายของผู้เขียนเป็นเชิงอรรถ โดยใช้ตัวเลขอารบิก (1, 2, 3..) ส่วนเชิงอรรถหรือคำอธิบายท้ายบทความที่เขียนโดยนักทฤษฎี จะใช้อักษรโรมันตัวเล็ก (a, b, c, ...) โดยจะปรากฏอยู่ท้ายแต่ละบทความ สำหรับการอ้างอิงเอกสารโดยทั่วไปของผู้เขียน (ผู้วิจารณ์) จะปรากฏอยู่ในดัชนีท้ายเล่มของหนังสือ

ตัวอย่าง

ภาคแรก

พื้นฐานทางประวัติศาสตร์และสังคมวิทยา
ของทฤษฎีมานุษยวิทยา

คำนำ	หน้า
	IV-XVI
1. พื้นฐานทางประวัติศาสตร์ของทฤษฎีมานุษยวิทยา	2
1.1 ทฤษฎีวิวัฒนาการในคริสต์ศตวรรษที่ 19	3
1.2 บทความต้นฉบับของนักทฤษฎี: เอกสารอ่านประกอบ	23
1. แนวโน้มของสายพันธุ์ที่จะก่อให้เกิดสายพันธุ์ย่อย และลักษณะถาวรของสายพันธุ์ย่อย รวมทั้งสายพันธุ์ต่างๆ โดยวิธีการเลือกสรรทางธรรมชาติ	23
โดย ชาร์ลส ดาร์วิน และ อัลเฟรด วอลเลซ	
2. ชีวภาพทางสังคม	63
โดย เฮอริเบิร์ต สเปนเซอร์	

3. วิทยาศาสตร์วัฒนธรรม	110
โดย เซอร์แฮ็คเวิร์ด เบอร์เนตต์ ไทเลอร์	
4. การกำหนดสมัยทางชาติพันธุ์	153
โดย ลูอิส เฮนรี มอร์แกน	
5. ฟอยเออร์บาก : ทัศนะตรงกันข้ามของนักวัตถุนิยม และอุดมการณ์นิยม	189
โดย คาร์ล มาร์กซ และ ฟรีดริช เองเงิลส์	
1.3 พื้นฐานทางสังคมวิทยาของทฤษฎีมานุษยวิทยา	233
1.4 บทความต้นฉบับของนักทฤษฎี : เอกสารอ่านประกอบ	
6. ข้อเท็จจริงทางสังคมคืออะไร?	243
โดย เอมีล ดูร์ไกม์	
7. ระบบจักรวาลวิทยาของลัทธิโตเต็มและความคิด เกี่ยวกับชั้นสังคม	266
โดย เอมีล ดูร์ไกม์	
8. บทคัดย่อความเรียงเรื่อง “ของกำนัล”	294
โดย มาร์เซล โมสส์	
9. ชั้นสังคม สถานภาพ และพรรค	332
โดย แมกซ์ เวเบอร์	
เอกสารอ้างอิงทั่วไป	369

ກາດແຮກ

1.

พื้นฐานทางประวัติศาสตร์ของ ทฤษฎีมานุษยวิทยา

1.1 ทฤษฎีวิวัฒนาการในคริสต์ศตวรรษที่ 19

ในโลกที่ใช้ภาษาพูดเป็นภาษาอังกฤษ คำว่า “นักมานุษยวิทยา” (anthropologist) ได้ปรากฏเป็นครั้งแรกในเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ เมื่อปี ค.ศ. 1805 (Kuklic 1991: 6) และหลังจากนั้นอีกถึง 79 ปี ตำแหน่งของนักมานุษยวิทยาในมหาวิทยาลัยจึงได้มีการสถาปนาขึ้นมาอย่างไรก็ตาม สาขาวิชามานุษยวิทยาก็ไม่ใช่ว่าจู่ๆ ก็เกิดขึ้นมาในทันที แต่เกิดมาจากการแสดงความคิดที่มีอยู่ก่อนแล้วเป็นเวลานานมาผสมผสานกัน

กระแสความคิดแรกซึ่งต่อมาได้กลายเป็นการศึกษาที่รู้จักกันในนามของ “ความแตกต่างทางวัฒนธรรม” (Cultural Differences) ของสังคมต่างๆ ส่วนกระแสความคิดที่สองเป็นเรื่องเกี่ยวกับ “กำเนิดทางชีววิทยา” (Biological Origins) ของชาติพันธุ์มนุษย์และสัตว์โลกอื่นๆ (Human and other Species) กระแสความคิดทั้งสองได้กลายมาเป็นประเด็นของการศึกษาและการคาดการณ์ ตลอดเวลาส่วนใหญ่ในระยะพันปีที่ผ่านมา ถึงแม้ว่าจะอยู่นอกเหนือขอบเขตของหนังสือเล่มนี้ที่จะวิเคราะห์สิ่งที่เกิดก่อนจะมาเป็นวิชามานุษยวิทยาแต่เราก็อาจจะปริทัศน์โดยย่อถึงพัฒนาการสำคัญๆ ที่เกิดขึ้น ก่อนที่จะได้สำรวจเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีวิวัฒนาการ และมานุษยวิทยาในคริสต์ศตวรรษที่ 19 คงจะเป็นการยุติธรรมที่จะกล่าวว่า ณ ที่ใดก็ตามที่มีการติดต่อระหว่างอารยธรรมของชนผู้รู้หนังสือ (Literate Civilizations) กับสมาชิกของสังคมที่มีความแตกต่าง ก็จะต้องมีสิ่งๆ ที่เรียกว่า “ข้อเขียนทางชาติพันธุ์วรรณา” (Ethnographic Writings) ดังจะเห็นได้ว่านักเขียนในสมัยโบราณ อย่างเช่น เฮอร์โดตัส (Herodotus) ซึ่งเป็นนักประวัติศาสตร์ชาวกรีก ในศตวรรษที่ 5 ก่อนคริสตกาล ได้สร้างภาพที่เต็มไปด้วย

ด้วยจินตนาการเกี่ยวกับสังคมอื่นๆ ให้เราได้เห็น ในคริสต์ศตวรรษที่ 14 อิบน์ คาลดูน (Ibn Khaldun-1332-1406) นักการเมืองและนักประวัติศาสตร์ชาวตูนิเซียมุสลิม ได้เขียนอารัมภนิพนธ์ทางประวัติศาสตร์ (Muqaddimah a Critical Introduction to History) ที่มีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก อิบน์ คาลดูน ได้เสนอว่าการศึกษาประวัติศาสตร์ และองค์กรทางสังคมของมนุษย์ถือว่าเป็นศาสตร์ที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะที่สามารถจะแยกออกมาได้เป็นเอกเทศ (Lacoste 1984:169)

ในยุโรปมีความสนใจที่ถือเป็นจารีตอันยาวนาน เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของชนต่างแดน (The Exotic) งานเขียนที่สร้างความตื่นใจที่เป็นที่รู้จักกันทั่วโลก อย่างเช่น **The Wonders of the East** และ **The Travels of Marco Polo** ได้สร้างความมหัศจรรย์และบันดาลใจให้แก่ชาวยุโรป แต่อย่างไรก็ตาม จนกระทั่งคริสต์ศตวรรษที่ 15 ภูมิภาคยุโรปก็ยังคงถือว่าเป็นภูมิภาคที่ค่อนข้างจะอยู่โดดเดี่ยว และห่างไกลความเจริญ (Relatively Isolated and Provincial) หลังจากนั้นพัฒนาการของเทคนิคการเดินทางและความก้าวหน้าในด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ ได้ทำให้ชาวยุโรปสามารถที่จะขยายอิทธิพลของตนออกไปยังภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก นับว่าเป็นครั้งแรกที่ชาวยุโรปได้มีการติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มชนของสังคมที่มีความแตกต่างจากพวกเขาอย่างมาก การเผชิญหน้าดังกล่าวได้ก่อให้เกิดประเด็นปัญหาทางด้านปรัชญาที่ว่า กลุ่มชนต่างๆ ดังกล่าวจะถือได้หรือไม่ว่าเป็นมนุษย์เช่นเดียวกับชาวยุโรป? สังคมของกลุ่มชนต่างๆ ดังกล่าว จะถือว่าการดำเนินไปตามกฎอันป่าเถื่อนของธรรมชาติ (Brute Natural Laws) หรือจะถือว่าพวกเขาเป็นสัตว์ที่มีศีลธรรม (Moral Beings) มีเจตจำนงที่เป็นอิสระ? (Free Will) เราจะอธิบายความแตกต่างทางสังคมของพวกเขาได้อย่างไร?

ตั้งแต่ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา (The Renaissance) เป็นต้นมา จนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 18 ความคิดเกี่ยวกับการเลื่อมของชาติพันธุ์มนุษย์และสัตว์

(Degenerationalism) เป็นความเชื่อพื้นฐานของคัมภีร์ทางศาสนาที่ใช้อธิบายถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Cultural Diversity) ในทัศนะดังกล่าว ก่อนที่หอบาเบล (Babel Tower) จะถูกทำลายลง มนุษย์ทั้งหมดจะอยู่ภายใต้อารยธรรมเดียวกัน เมื่อพระเจ้าได้ทำลายหอบาเบลลงแล้ว พระองค์ได้ทรงสร้างภาษาที่มีความแตกต่าง และกระจายมนุษย์ให้ไปอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก บางเผ่าพันธุ์ก็สูญเสียอารยธรรมความเจริญ และท้ายที่สุดก็กลายเป็นอนารยชน (Savages) ความคิดเกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้า (Progressivism) เป็นทัศนะเกี่ยวกับชีวิตสังคมที่เข้ามาแทน ผู้มีความคิดเกี่ยวกับความก้าวหน้ามีความเชื่อว่าแทนการเสื่อมจากภาวะการณ์ของความเป็นอารยะที่มีมาก่อนหน้านั้น สังคมต่างๆ จะเริ่มต้นจากการเป็นสังคมบรรพกาล (Primitive Societies) และค่อยๆ เจริญก้าวหน้าเป็นลำดับไปสู่สังคมที่มีความเจริญมากกว่า นักคิดที่เสนอแนะแนวคิดดังกล่าวคนหนึ่ง ก็คือนักปรัชญาชาวอังกฤษชื่อ จอห์น ล็อก (John Locke-1632-1704) ในความเรียงของเขามีชื่อว่า **Essay Concerning Government** (พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. 1690) ล็อกได้เสนอว่าแต่เดิมจิตใจของมนุษย์เปรียบเหมือนกับกระดานชนวนที่ว่างเปล่า ความรู้และเหตุผลเป็นสิ่งที่มนุษย์ได้มาจากประสบการณ์ ผลที่เกิดตามมาก็คือประสบการณ์ประเภทต่างๆ จะก่อให้เกิดความคิดที่แตกต่างกัน และในที่สุดบุุคคลที่เติบโตขึ้นมาในสังคมที่ต่างกัน ก็จะมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ความแตกต่างระหว่างสังคมมนุษย์ สามารถที่จะอธิบายได้ด้วยเหตุผลอย่างเดียวกับความคิดที่ว่ามนุษย์มีความเจริญก้าวหน้า แทนที่จะมีแต่ความเสื่อมได้กลายเป็นแนวคิดที่แพร่หลายโดยทั่วไป กลายเป็นประเด็นที่มีการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ และการสังเกตการณ์เชิงประจักษ์ ที่มีผลกระทบที่เป็นวิทยาศาสตร์และการคำพินิจ ในตอนเริ่มต้นของการปฏิวัติอุตสาหกรรม มีชาวยุโรปน้อยคนนักที่จะมีความสงสัยอีกต่อไปว่า มนุษยชาติเป็นผู้ที่สร้างความเจริญก้าวหน้าโดยทั่วไป และโดยเฉพาะในหมู่ชาวยุโรปต่างก็มีความเชื่อว่า พวกตนเป็นมนุษย์ที่มีความเจริญก้าวหน้าสูงสุด ด้วยความคิดอันมั่นคง

เกี่ยวกับความก้าวหน้า นักปรัชญาทั้งหลายต่างก็แสวงหาแนวทางที่จะอธิบาย ธรรมชาติและวิถีทางของวิวัฒนาการทางสังคมดังกล่าว โดยทั่วไปพวกเขามี เป้าหมายที่จะสร้างประวัติศาสตร์สากลของมนุษยชาติ ที่วิวัฒนาการจาก อดีตของบรรพชนไปสู่พัฒนาการของประชาชาติในยุโรป

ในบรรดางานเขียนที่มีอิทธิพลมากที่สุดของนักคิดกลุ่มดังกล่าวก็คือ หนังสือของ เอ็ดเวิร์ด กิบบอน (Edward Gibbon-1737-1794) ที่มีชื่อว่า **The History of the Decline and Fall of The Roman Empire** (ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. 1776-1788) นอกจากนี้ก็ยังมีงานเขียนของคนอื่นๆ อีก อย่างเช่น นักปรัชญาชาวอิตาลีชื่อ กิแอมแบตติสตา วิโค (Giambattista Vico-1668-1744) ซึ่งในงานเขียนของเขาที่มีชื่อว่า **The New Science** (พิมพ์ใน ปี ค.ศ. 1744) ได้พยายามที่จะเขียนประวัติศาสตร์ สากลของมนุษยชาติ โดยมีความเชื่อว่าธรรมชาติของมนุษย์ถูกหล่อหลอม ด้วยประวัติศาสตร์ ดังนั้นเมื่อเวลาผ่านไปก็ย่อมมีการเปลี่ยนแปลง และด้วย เหตุผลดังกล่าวเขาจึงมีความคิดว่า ประวัติศาสตร์เป็นแนวทางที่จะเข้าใจ มนุษยชาติ ได้ดีกว่าวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ

รัฐบุรุษชาวฝรั่งเศส แอนน์ โรแบร์-จาส์ ตูร์โกต์ (Anne Robert-Jacques Turgot-1727-1781) ได้พิมพ์หนังสือ ในปี ค.ศ. 1750 ชื่อว่า **Plan for Two Discourses on Universal History** โดยที่เขาได้เสนอว่า หลังจาก น้ำท่วมโลกครั้งใหญ่ตามคัมภีร์ไบเบิลแล้ว มนุษย์ได้ผ่านขั้นตอนของความ เป็นอนารยะและความป่าเถื่อนไปสู่การเกษตรและอารยธรรม ที่อยู่บน พื้นฐานความเจริญของเมือง (Urbanized Civilization) ตัวอย่างล่าสุดของ วิสัยทัศน์ดังกล่าว ได้แก่หนังสือที่มีชื่อว่า **Sketch for Historical Picture of the Progress of the Human Mind** ซึ่งเขียนโดยนักวิทยาศาสตร์และนัก ปรัชญาชาวฝรั่งเศสชื่อ มารี-ซอง-อองตวน-นิโกลาส์ คาริตาต์, มาร์ควิส แห่งกองโดเซต์ (Marie-Jean-Antoine-Nicolas Caritat, the Marquis de Condorcet-1743-1794) ในปี ค.ศ. 1794 ระหว่างที่เขาซ่อนตัวจากพวกศัตรู

ห้วงก้าวน้ำหลังการปฏิวัติ กองโคเซต์ ได้เสนอ 10 ขั้นตอนที่อธิบายถึงความเจริญก้าวน้ำของมนุษย์ ตั้งแต่ในระยะแรกเริ่มที่ยังเป็นสังคมเผ่าพันธุ์ (Early Tribal Societies) จนถึงการสถาปนาสาธารณรัฐฝรั่งเศส และต่อไปในอนาคตที่สังคมมนุษย์จะมีความสมบูรณ์ ความคิดต่างๆ ดังกล่าวมีอิทธิพลต่อแนวคิดเกี่ยวกับวิวัฒนาการทางสังคมวัฒนธรรมต่อมาในยุคหลังๆ (Stocking 1987:15)

การขยายตัวของชาวยุโรปเข้าไปในภูมิภาคต่างๆ ของโลก ที่เริ่มในคริสต์ศตวรรษที่ 15 มีผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ เช่นเดียวกับปรัชญา เรื่องราวเกี่ยวกับพืชและสัตว์ในแผ่นดินใหม่อ้างได้ว่า ทำลายทัศนะของคัมภีร์ไบเบิลของศาสนาคริสต์นิกาย ซึ่งส่วนใหญ่อยู่บนพื้นฐานของเรื่องราวเกี่ยวกับน้ำท่วมโลกครั้งใหญ่ (The Flood) เป็นเวลานานก่อนสมัยคาร์วิน นักธรรมชาตินิยม (Naturalists) ได้พยายามที่จะอธิบายเกี่ยวกับการกระจาย และความหลากหลายของพืชและสัตว์ ที่พวกเขาได้ค้นพบซึ่งไม่สามารถที่จะอธิบายบนพื้นฐานของคัมภีร์ไบเบิลได้

การคาดการณ์เกี่ยวกับวิวัฒนาการทางชีววิทยา ตั้งอยู่บนพื้นฐานข้อเขียนเชิงพรรณานาของนักธรรมชาตินิยมในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 17 ที่สำคัญก็มื่ออย่างเช่น กิลเบิร์ต ไวท์ (Gilbert White-1720-1793) และจอห์น เรย์ (John Ray-1627-1705) ซึ่งเป็นผู้ที่ได้พยายามที่จะจำแนกประเภทและให้คำอธิบายเกี่ยวกับความหลากหลายของรูปลักษณะของชีวิต (Diversity of Life Forms) จากการสังเกตพบเห็นของเขา (Eiseley 1961) เรย์เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อ คาโรลัส ลินเนียส (Carolus Linnaeus-1707-1778) ซึ่งเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดีในขณะนั้น เกี่ยวกับการจำแนกประเภทของสิ่งที่มีชีวิตต่างๆ (Taxonomic Categorization of Life-forms) ที่เขาได้เสนอไว้ในหนังสือชื่อ *Systema Naturae* ในปี ค.ศ. 1735 ก่อนหน้านั้นการตั้งชื่อพืชและสัตว์ยังมีความสับสน ระบบการจำแนกประเภทของสิ่งที่มีชีวิตของ

ลินเนียสได้สร้างกรอบการจัดระเบียบและที่เป็นระบบของการจำแนกประเภทสิ่งที่มีชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นสำหรับการศึกษาวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับวิวัฒนาการทางชีววิทยาที่กำลังจะเกิดขึ้น

ด้านหนึ่งของความคิดของลินเนียส ก็คือความเชื่อเกี่ยวกับการที่ไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงได้ของสายพันธุ์ต่างๆ (immutability of Species) นั่นก็คือลินเนียสและนักวิชาการคนอื่นๆ ต่างมีความเชื่อว่าสิ่งที่มีชีวิตต่างๆ (Life Forms) ในสภาพที่เป็นอยู่ได้รับการสร้างสรรค์จากพระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้า และไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้อีก ภารกิจของวิชาชีววิทยาก็คือ การตั้งชื่อและจำแนกประเภทสิ่งที่มีชีวิตต่างๆ อย่างไรก็ตาม การท้าทายต่ออคติความเชื่อดังกล่าว ก็เกิดขึ้นโดยนักวิชาการจำนวนหนึ่ง ดังจะเห็นได้จากหนังสือเล่มหนึ่งที่มีชื่อว่า **Telliamed : or Discourses Between an Indian Philosopher and a French Missionary on the Diminution of the Sea, the Formation of the Earth, the Origin of Men and Animals, etc.** ซึ่งเป็นหนังสือที่มีผู้อ่านอย่างแพร่หลาย ในตอนกลางของศตวรรษที่ 18 ซึ่งผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ก็คือ เบอนัวต์ เดอ เมเยต์ (Benoit de Maillet-1656-1738) ผู้ซึ่งได้เสนอขั้นตอนของวิวัฒนาการทางชีววิทยา โดยการคาดการณ์ว่า โลกจะมีอายุยืนยาวกว่าที่เชื่อกันโดยทั่วไป โดยตระหนักว่าฟอสซิลเป็นซากของชีวิตที่ยังคงเหลืออยู่ให้เห็น อีกทั้งยังได้แนะนำด้วยว่า ซากฟอสซิลบางชนิดเป็นตัวแทนของชาติพันธุ์ที่สูญหายไปแล้ว (Eiseley 1961: 29)

นักธรรมชาตินิยมอีกท่านหนึ่ง ที่มีความสำคัญรองลงมาจากลินเนียส คือ จอร์จ หลุยส์ เลอเคลร์, กองต์ เดอ บุฟฟอง (George Louis Leclerc, Comte de Buffon-1707-1788) ในหนังสือชุดซึ่งมี 44 เล่ม ที่มีชื่อว่า **Natural History** (1752-1799) เขาได้เสนอทฤษฎีวิวัฒนาการที่เขาให้ชื่อว่า “กระบวนการเสื่อม” (Degeneration) ซึ่งมีหลักการที่ดาร์วินได้นำมาใช้ในทฤษฎีการเลือกสรรทางธรรมชาติ (Theory of Natural selection) ของ

เขาคือ 100 ปีต่อมา มีข้อสังเกตสำคัญที่บัพฟองได้ให้ไว้ ก็คือ ภายในสายพันธุ์ต่างๆ จะมีความหลากหลายทางกายภาพ (Physical Variations Within Species) สัตว์ต่างๆ จะมีความคล้ายคลึงกันทางโครงสร้างเป็นพื้นฐาน (Underlying Structural Similarities) ชีวิตจะเพิ่มปริมาณมากขึ้นกว่าปริมาณของอาหารหลายเท่า เป็นเหตุให้ต้องมีการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อมีชีวิตรอด (Struggle for Existence) และทำให้สิ่งที่มีชีวิตบางประเภทสูญหายไป

ของ ลามาร์ก (Jean Lamarck-1744-1829) และ อีราสมุส ดาร์วิน (Erasmus Darwin) ผู้เป็นปู่ของ ชาร์ลส ดาร์วิน (Charles Darwin) นักทฤษฎีวิวัฒนาการผู้ยิ่งใหญ่ 2 ท่าน ของศตวรรษที่ 18 ซึ่งงานของทั้งสองมีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งต่อพัฒนาการของทฤษฎีวิวัฒนาการในสมัยต่อมา ถึงแม้ว่าทั้งดาร์วินและลามาร์กจะมีความคิดที่คล้ายคลึงกัน แต่ทฤษฎีของลามาร์กได้รับการเสนอที่เป็นระบบมากกว่า ในปัจจุบันผลงานของเขาจึงเป็นที่รู้จักมากกว่าของดาร์วิน ซึ่งมีความเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงในอาณาเขตทางภูมิศาสตร์และภูมิอากาศจะก่อให้เกิดแรงกดดันแก่ชีวิตของสัตว์และพืช ในระยะเวลาอันยาวนานแรงกดดันดังกล่าวจะก่อให้เกิดสิ่งที่มีชีวิตทั้งหลายเปลี่ยนรูป จากทัศนะดังกล่าว การเปลี่ยนแปลงทางวิวัฒนาการจึงเป็นผลของความพยายามของสิ่งที่มีชีวิตที่จะเปลี่ยนแปลงส่วนของร่างกายให้เกิดประโยชน์สูงสุด ภายใต้เงื่อนไขหรือสถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (Changed Conditions) เมื่อเป็นเช่นนั้นความจำเป็นทางด้านสรีระจะก่อให้เกิดอวัยวะใหม่หรือการเปลี่ยนแปลงในอวัยวะเดิม ลักษณะที่จำเป็นต่างๆ เหล่านี้ จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชั่วอายุต่างๆ ในอนาคต ถึงแม้ว่าทฤษฎีดังกล่าวฉบับต่างๆ จะได้แพร่หลายในคริสต์ศตวรรษที่ 18 ทั้งลามาร์กและดาร์วินผู้อาวุโสก็เป็นนักคิดคนสำคัญ ที่ได้รับการยอมรับอย่างชัดเจน ในความสำคัญของระบบความสัมพันธ์ระหว่างชีวภาพ (Organism) ในสภาวะแวดล้อมอันหนึ่ง

ในตอนปลายศตวรรษที่ 18 กรอบความคิดทางชีววิทยาและปรัชญาสำหรับมานุษยวิทยาอยู่ในสภาพที่ล่งตัว นักคิดในศตวรรษที่ 19 ที่ได้รับ

แรงกระตุ้นจากข้อมูลใหม่ จากซากฟอสซิลที่พบในประเทศอังกฤษ รวมทั้งเรื่องราวของนักสำรวจในทวีปแอฟริกา อันเป็นผลมาจากกรอบความคิดดังกล่าว นักวิชาการได้สร้างทฤษฎีวิวัฒนาการทางชีววิทยาและสังคมใหม่ๆ ซึ่งเป็นพัฒนาการที่สำคัญทางมานุษยวิทยา โดยเฉพาะการเล็งเห็นการณืกลของชาร์ลส ดาร์วิน (Charles Darwin-1809-1882) และเฮอร์เบิร์ต สเปนเซอร์ (Herbert Spencer-1820-1903) ซึ่งถือว่ามีความสำคัญ ดาร์วินมีความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงภายในสายพันธุ์ จะต้องเป็นไปตามกฎธรรมชาติ (Natural Laws) อย่างเดียวกับที่จะพบในวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ในหนังสือที่มีชื่อว่า **On the Origin of Species** (ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1859) ดาร์วินได้เสนอแนวทฤษฎีที่เขาให้ชื่อว่า **“การเลือกสรรทางธรรมชาติ”** (Natural Selection) ทั้งยังเสนอด้วยว่า เป็นหลักการพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงทางชีววิทยา (Fundamental Principles of Biological Change) ดาร์วินได้เริ่มต้นจากความคิดที่ว่า ชีวภาพหรืออินทรีย์ (Organism) ที่เกิดขึ้นมาใหม่จะมีปริมาณมากกว่า ชีวภาพที่จะอยู่รอดมาจนถึงภาวะของการเติบโตเต็มที่ (Adulthood) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป โดยได้ความคิดมาจากบทความที่มีชื่อว่า **“An Essay on the Principle of Population”** ที่เขียนโดย ทัมมัส มาลทัส (Thomas Malthus-1766-1834) ซึ่งในสมัยนั้นมีการคาดการณ์เกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่จะเป็นตัวกำหนดว่าหน่วยชีวภาพใดจะมีชีวิตอยู่รอดหรือไม่ โดยถือว่าความหลากหลายทางสรีระหรือพฤติกรรมจะเกิดขึ้นเพียงเล็กน้อย ซึ่งจะเป็นลักษณะเด่นของสมาชิกของกลุ่มประชากรหนึ่ง และหน่วยชีวิตดังกล่าวจะต้องมีการแข่งขันกัน เพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งอาหาร คู่ครอง และที่อยู่อาศัย ดาร์วินมีข้อสมมติฐานว่า ความหลากหลายต่างๆ ดังกล่าว จะถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดความอยู่รอด ภายในสภาพแวดล้อมที่มีลักษณะเฉพาะอันหนึ่ง ถ้าจะกล่าวอย่างง่าย ๆ ชีวภาพบางหน่วย มีความพร้อมที่จะมีชีวิตรอดภายในสภาพแวดล้อมของตนมากกว่าชีวภาพอื่นๆ

คาร์วินเรียกลักษณะเฉพาะที่ช่วยให้ชีวภาพอยู่รอดนี้ว่า “การปรับตัว” (Adaptation) โดยเขามีความเชื่อว่าระบบความสัมพันธ์ระหว่างสรีรวิทยา พฤติกรรม และสภาพแวดล้อม จะเป็นตัวกำหนดชีวภาพให้อยู่รอด เจริญเติบโต และแพร่ขยายพืชพันธุ์ และจากนั้นก็ถ่ายทอดลักษณะสำคัญของการปรับตัว (Adaptative Traits) ไปยังชั่วอายุต่อไป ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพแวดล้อม (Environmental Change) จะมีผลกระทบต่อลักษณะสำคัญที่ได้รับเลือกสรรว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ก็จะสืบทอดต่อไปในสายพันธุ์หนึ่ง ในระยะเวลาอันยาวนานรูปลักษณะภายนอกของชาติพันธุ์หนึ่ง อาจจะเปลี่ยนไปหรือเกิดเป็นสายพันธุ์ใหม่ขึ้น ดังนั้นทฤษฎีของคาร์วินจึงสามารถอธิบายฟอสซิลที่ยังหลงเหลืออยู่ว่า เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาของสิ่งมีชีวิตที่เกิดขึ้น

ในระหว่าง ค.ศ. 1831 และ 1836 คาร์วินได้เดินทางในฐานะนักธรรมชาติวิทยาไปกับเรือ เอช.เอ็ม.เอส. บีเกิล (H.M.S. Beagle) หลังจากที่เขาเดินทางกลับประเทศอังกฤษ ไม่นานคาร์วินก็ได้เริ่มจัดระบบความคิดของเขาเกี่ยวกับการเลือกสรรธรรมชาติ เขาได้ศึกษาข้อมูลที่ได้รวบรวมมาแต่ละขณะเดียวกันเขาก็ยังให้ความสนใจอย่างมากต่อพืชทางเศรษฐกิจและการผสมพันธุ์สัตว์ ซึ่งในงานดังกล่าวเขาได้มองเห็นช่องทางที่จะประยุกต์ใช้แนวคิดของเขาในทางปฏิบัติ คาร์วินได้รวบรวมข้อมูลจัดระเบียบบันทึกการศึกษาของเขา และในปี ค.ศ. 1844 เขาได้เริ่มยกร่างเกี่ยวกับความคิดต่างๆ และให้เพื่อนสนิทคือ โจเซฟ ดาลตัน ฮุกเกอร์ (Joseph Dalton Hooker-1817-1911) อ่าน แต่คาร์วินก็ไม่ได้ตีพิมพ์งานเผยแพร่งานเขียนดังกล่าวออกมา คาร์วินได้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับทฤษฎีของเขาเป็นเวลาถึง 20 ปี จนกระทั่งเขาได้รับจดหมายจากนักธรรมชาตินิยมหนุ่มที่มีชื่อว่า อัลเฟรด รัสเซล วอลเลซ (Alfred Russel Wallace-1823-1913) ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1858 ในขณะนั้นวอลเลซทำการค้นคว้าอยู่ที่มาเลเซีย และจากการศึกษา

สังเกตการณ์ เขาได้สร้างทฤษฎีขึ้นมาโดยอิสระ ในแนวเดียวกับทฤษฎีที่
ดาร์วินกำลังทำงานอย่างหนักเพื่อหาหลักฐานมาสนับสนุน วอลเลซได้เขียน
จดหมายถึงดาร์วิน (ซึ่งเราได้นำมาเสนอไว้ในหนังสือเล่มนี้ด้วยแล้ว) โดย
เขาได้ร้องขอดาร์วินว่า ถ้าบทความของเขาเป็นที่น่าสนใจ ก็ขอให้ช่วยส่ง
ต่อไปยัง เซอร์ ชาร์ลส ลีแอล (Sir Charles Lyell-1797-1875) นักธรณีวิทยา
ผู้มีชื่อเสียงด้วย เมื่อได้รับจดหมายจากวอลเลซ ดาร์วินแทบจะหัวใจวาย แต่
เพื่อนร่วมงานของเขาก็ได้ช่วยจัดการให้ทั้งสองได้มีการเสนอความคิดรวม
กัน ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1858 โดยให้ดาร์วินเป็นผู้พิมพ์บทความของเขา
ก่อน ด้วยเหตุนี้ดาร์วินจึงต้องตีพิมพ์งานเขียนที่อึ้งใหญ่ของเขา ที่มีชื่อว่า
Origin of Species by Means of Natural Selection ในเดือนพฤศจิกายน
ค.ศ. 1859 บทความที่คัดเลือกมาให้ให้นักศึกษาอ่าน เป็นบทความที่ดาร์วินและ
วอลเลซ เสนอต่อสมาคมลินเนียน (Linnean Society) ในเดือนกรกฎาคม
ค.ศ. 1858 เราได้เสนอบทความโดยมีจดหมายอธิบายถึงสถานการณ์แวดล้อม
ที่ทำให้ต้องมีการเสนอบทความร่วมกัน ซึ่งลงนามโดย โจเซฟ ดี. ฮุกเกอร์
(Joseph D. Hooker) และ เซอร์ ชาร์ลส ลีแอล (Sir Charles Lyell)

การเลือกสรรทางธรรมชาติ เป็นหลักการที่มีการถกเถียงอภิปรายกัน
อย่างมากในวงการศาสนา และได้รับการเขียนโดยทั่วไปในหนังสือพิมพ์
นอกจากนี้ยังได้ถูกใส่ร้ายจากปัญญาชนชาวฝรั่งเศส โดยมีการนำเสนอโดย
การแปลผิดๆ ส่วนในประเทศเยอรมนีนั้น ได้รับการปฏิเสธไม่ยอมรับโดย
ทั่วไป จนกระทั่งย่างเข้าสู่ศตวรรษที่ 20 อย่างไรก็ตามในอังกฤษและอเมริกา
นักวิจารณ์ต่างมีความเอนเอียงไปตามแนวทฤษฎีวิวัฒนาการมาเป็นเวลาร่วม
ครึ่งศตวรรษ นักคิดอย่าง เฮอริเบิร์ต สเปนเซอร์ เป็นต้น ได้ทำการศึกษา
ค้นคว้าเกี่ยวกับทฤษฎีวิวัฒนาการทางสังคมของมนุษย์ (Human social
Evolution) มาเป็นเวลานานหลายปี ก่อนที่ผลงานของดาร์วินจะได้รับการ
พิมพ์เผยแพร่ออกมา ดาร์วินเองก็ได้ประยุกต์ความคิดที่เขาพบ ในงานของ

สเปนเซอร์เกี่ยวกับทฤษฎีวิวัฒนาการทางชีววิทยาเป็นผลให้ทฤษฎีวิวัฒนาการตามแนวทฤษฎีของดาร์วิน เป็นที่ยอมรับของประชาคมวิทยาศาสตร์เพิ่มมากขึ้น

สเปนเซอร์สนใจวิวัฒนาการ ในฐานะที่เป็นปรากฏการณ์ทั่วไป (General Phenomenon) ไม่เฉพาะแต่วิวัฒนาการของสังคมมนุษย์หนึ่งเท่านั้น นอกจากนี้เขายังได้ประยุกต์แนวคิดเกี่ยวกับวิวัฒนาการกับการศึกษาด้านอื่นๆ เป็นจำนวนมาก คาบาร์โน (Cabarino 1977:21) ถึงกับขนานนามสเปนเซอร์ว่า “นักปรัชญาวิวัฒนาการสากล” (A Philosopher of Universal Evolution) ด้วยเหตุผลที่ว่าสเปนเซอร์พิจารณาวิวัฒนาการในฐานะที่เป็นกระบวนการธรรมชาติพื้นฐานอย่างหนึ่งในจักรวาล ความคิดของเขามีอิทธิพลอย่างมากในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ไม่แต่เพียงในวงการสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเท่านั้น แต่ยังมีอิทธิพลในด้านวรรณกรรม การเมืองและวัฒนธรรมของประชาชนโดยทั่วไปอีกด้วย (Carneiro 1967: xi) สเปนเซอร์มีความเชื่อว่าวิวัฒนาการ มีลักษณะเป็นความก้าวหน้า (Progressing) และการเปลี่ยนแปลงด้านวิวัฒนาการนั้น เริ่มต้นจากสถานะที่มีลักษณะง่ายๆ ไปจนถึงลักษณะที่มีความซับซ้อน (From Simple to More Complex States) โดยเขาได้ให้เหตุผลโต้แย้งว่า ความก้าวหน้าด้านวิวัฒนาการ เกิดขึ้นจากชีวิตที่ต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด ซึ่งผู้มีความชำนาญและมีลักษณะที่เหนือกว่าเท่านั้น ที่จะสามารถมีชีวิตรอดอยู่ได้

นอกจากนี้สเปนเซอร์ยังมีชื่อ ในการอุปมาหรือเปรียบเทียบทางชีววิทยา (Organic Analogy) ดังจะเห็นได้จากบทความที่นำมาเสนอในหนังสือเล่มนี้ ที่มีชื่อว่า “ชีวภาพทางสังคม” (The Social Organism) สเปนเซอร์ได้เปรียบเทียบสังคมมนุษย์ทั้งหลายว่า มีลักษณะคล้ายกับอินทรีย์ทางชีววิทยา (Biological Organism) เขาใช้หลักการอุปมาหรือการเปรียบเทียบ (Analogy) เชื่อมโยงชีววิทยาเข้ากับวิวัฒนาการทางสังคม โดยมีความหมายโดยปริยาย

ถึงพัฒนาการทางชีววิทยาและสังคม จากสภาวะที่มีลักษณะง่ายๆ ไม่มีความแตกต่าง (Undifferentiated States) ที่ได้ดำเนินไปตามกระบวนการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งเป็นการเสนอแนะว่าวิวัฒนาการทางสังคม สามารถที่จะศึกษาได้ในลักษณะเดียวกันกับวิวัฒนาการทางชีววิทยา การเปรียบเทียบทางชีวภาพของสเปนเซอร์มีอิทธิพลมาก ดังจะเห็นได้จากคำนิยามเกี่ยวกับสังคมบรรพกาล (Primitive Societies) ของเขาที่ว่า คือสังคมที่มีเทคโนโลยีอย่างง่าย ๆ มีโครงสร้างทางสังคมที่ไม่มีความแตกต่าง (Undifferentiated Social Structure) และปราศจากความชำนาญเฉพาะอย่างทางเศรษฐกิจ (Economic Specialization) ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง สเปนเซอร์พิจารณาเห็นว่าความคิดของดาร์วินสนับสนุนทฤษฎีของเขา และใช้การเปรียบเทียบทางชีวภาพ (Organic Analogy) เป็นกลไกในการประยุกต์หลักการของวิวัฒนาการให้เข้ากับทฤษฎีของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ดังนั้นจึงถือได้ว่าสเปนเซอร์ไม่ใช่ดาร์วิน ที่เป็นผู้ที่ถือคติที่ว่า “การมีชีวิตรอดของผู้เหมาะสมที่สุด” (Survival of the Fittest)

มนุษย์ทุกคนล้วนมีปมเชิงทางชาติพันธุ์ (Ethnocentrism) ด้วยกันทั้งนั้น รวมทั้งชาวอเมริกันและยุโรปในศตวรรษที่ 19 พวกเขามองความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมด้วยความภาคภูมิใจ รวมทั้งการมีอำนาจทางเศรษฐกิจและการทหาร สังคมตะวันตกมองเห็นตัวเองว่ายืนอยู่บนจุดสุดยอดของวิวัฒนาการทางสังคม อิทธิพลของงานเขียนของสเปนเซอร์จะเห็นได้จากแนวคิดที่รู้จักกันในนามของ “ทฤษฎีดาร์วินทางสังคม” (Social Darwinism) ซึ่งเป็นการแปลความหมายการเลือกสรรทางธรรมชาติว่า ถ้าหากวิวัฒนาการคือความเจริญก้าวหน้า (Progress) และผู้มีความเหมาะสมมากที่สุดเท่านั้นที่จะมีชีวิตรอดอยู่รอด ดังนั้นมหาอำนาจตะวันตก (Western Powers) จึงถือสิทธิที่จะมีอำนาจครอบงำผู้ที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่น้อยกว่าตน ตามเหตุผลของแนวคิดดังกล่าว สังคมที่มีอำนาจครอบงำ

ได้พิสูจน์ให้เห็นถึงความเหนือกว่า และระดับความเจริญก้าวหน้าที่มีความเหมาะสมมากกว่าของตน การเอาชนะสังคมที่ด้อยความเจริญกว่าโดยสังคมที่มีความเจริญเหนือกว่า ถือว่าเป็นการกระทำตามกฎหมายธรรมชาติ (Natural Law) ดังนั้นจึงไม่ถือเป็นเพียงเรื่องทางจริยธรรมหรือศีลธรรม (Moral) เท่านั้น แต่ยังถือเป็นความจำเป็นอีกด้วย

ปรัชญาดังกล่าวได้ถูกนำมาใช้เป็นข้ออ้างในการขยายอำนาจของชาติมหาอำนาจยุโรปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังได้ถูกนำไปใช้อ้างความชอบธรรมให้แก่ลัทธิจักรวรรดินิยม (Imperialism) ลัทธิอาณานิคม (Colonialism) และลัทธิเชื้อชาตินิยม (Racialism) ของมหาอำนาจตะวันตก ในสหรัฐอเมริกา ลัทธิวิวัฒนาการสังคมของดาร์วิน (Social Darwinism) ได้ถูกรื้อฟื้นขึ้นมา เพื่อสนับสนุนลัทธิการประกอบการโดยเสรีของลัทธิทุนนิยม (Free-Enterprise Capitalism) อย่างไรก็ตามคงเป็นที่จดจำได้ว่า ในขณะที่นักคิดด้านวิวัฒนาการที่ได้นำบทความมาเสนอในหนังสือเล่มนี้ มีความคิดว่าสังคมของตนวิวัฒนาการก้าวหน้ามากกว่าสังคมอื่นๆ ในขณะเดียวกันพวกเขาก็ได้วิจารณ์สังคมของพวกเขา (ตะวันตก) อย่างมาก นักวิวัฒนาการพวกนี้มีความเชื่อว่า วิวัฒนาการได้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องสู่ความสมบูรณ์ สังคมตะวันตกแม้ว่าจะจะเจริญก้าวหน้ากว่าสังคมอื่นๆ แต่ก็ยังถือได้ว่ายังห่างไกลจากความสมบูรณ์มากนัก ในความเป็นจริงสเปนเซอร์ได้โต้แย้งว่าสวัสดิการของรัฐ การศึกษา และโครงการสาธารณสุข มีลักษณะตรงข้ามกับกฎทางธรรมชาติ ซึ่งควรจะต้องหลีกเลี่ยงเพราะจะทำให้กระบวนการวิวัฒนาการดำเนินช้าลง ในการที่จะขัดขวางสังคมที่ไม่มีความเหมาะสมให้หมดไปจากสังคม นอกจากนี้เขายังได้โต้แย้งเป็นปฏิกิริยาต่อการทหาร และองค์การศาสนาของอังกฤษ (The Church of England) และความจำเป็นที่จะต้องมีชนชั้นถือครองที่ดิน แต่ทั้งๆ ที่มีการนำเอาทฤษฎีของสเปนเซอร์ไปใช้สนับสนุนการขยายดินแดนของลัทธิอาณานิคม สเปนเซอร์ก็ยังคงเป็น

ปฏิปักษ์ต่อลัทธิจักรวรรดินิยมของอังกฤษ และวิจารณ์ประเทศของเขาที่มีนโยบายสร้างความขัดแย้งกับชนพื้นเมืองและการเข้าไปยึดที่ดินของพวกเขา มาครอบครอง (Carneiro 1967:xlvi)

นักมานุษยวิทยาในศตวรรษที่ 19 อีก 2 ท่าน ที่มีความสนใจเกี่ยวกับวิวัฒนาการทางวัฒนธรรม ในฐานะที่เป็นปรากฏการณ์โดยทั่วไปของมนุษย์ที่เป็นชาวอเมริกันก็คือ ลูอิส เฮนรี มอร์แกน (Lewis Henry Morgan-1818-1881) และชาวอังกฤษคือ เซอร์ เอ็ดเวิร์ด เบอร์เนตต์ ไทเลอร์ (Sir Edward Burnett Tylor-1832-1917) นักมานุษยวิทยาทั้งสองท่านมีความเชื่อว่าการพัฒนาทางวัฒนธรรม (Culture Development) มีวิวัฒนาการที่มีลักษณะเป็นสากล 2 ขั้นตอน ที่เป็นการเปลี่ยนรูปจากสังคมบรรพชน (Primitive Societies) ไปสู่สังคมที่มีลักษณะซับซ้อน (Complex Societies) ด้วยความเชื่อดังกล่าว ทั้งมอร์แกนและไทเลอร์ต่างก็ได้รับการยอมรับว่าเป็นนักทฤษฎีวิวัฒนาการสายตรง (Unilineal Evolutionists) อย่างไรก็ตาม แม้ว่ามอร์แกนและไทเลอร์จะมีกรอบความคิดที่คล้ายคลึงกันด้านวิวัฒนาการ แต่ทั้งสองก็มีการศึกษาวิเคราะห์ด้านวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มอร์แกนให้ความสนใจวิวัฒนาการของสถาบันหลัก อย่างเช่น ครอบครัวและแบบแผนการยังชีพ (Subsistence Patterns) ในขณะที่คุณูปการของไทเลอร์เป็นด้านทฤษฎีวิวัฒนาการทางศาสนา (Evolution of Religion)

ความสนใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมของคนพื้นเมืองอเมริกันในระยะเริ่มแรก (Native American Cultures) โดยเฉพาะแบบแผนการแต่งงานและการสืบเชื้อสาย (Patterns of Marriage and Descent) ได้นำไปสู่งานเขียนที่มีชื่อเสียงของเขา ในปี ค.ศ. 1870 คือ **Systems of Consanguinity and Affinity** ซึ่งเป็นการศึกษาเปรียบเทียบขั้นแรกเกี่ยวกับระบบเครือญาติ (Kinship) แต่งานเขียนที่เป็นที่รู้จักกันมากที่สุดของมอร์แกนก็คือ **Ancient Society** ที่ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1877 ในหนังสือดังกล่าวมอร์แกน

พยายามที่จะสืบสาววิวัฒนาการของสังคมมนุษย์ ตั้งแต่สมัยปฐมกาล (Primeval Times) ไปจนถึงสมัยวิกตอเรีย (Victoria Era) ของอังกฤษ ซึ่งเขาถือว่าเป็นวิวัฒนาการขั้นสูงสุดของอารยธรรมมนุษย์ ด้วยการคล้อยตามแนวคิดของตูร์โกต์ (Turgot) และนักคิดคนอื่นๆ ในสมัยศตวรรษที่ 18 มอร์แกนได้แบ่งขั้นตอนพัฒนาการทางวัฒนธรรมของมนุษย์ ออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ลักษณะความป่าเถื่อน (Savagery) ลักษณะความเป็นอารยะ (Barbarism) และลักษณะความเป็นอารยะ (Civilization) โดยใน 2 ขั้นตอนแรก มีการแบ่งย่อยออกเป็น ขั้นต่ำ ขั้นกลาง และขั้นสูง มอร์แกนยอมรับความคิดของสเปนเซอร์ที่ว่า วิวัฒนาการดำเนินไปจากขั้นตอนที่มีลักษณะง่ายๆ ไปจนถึงขั้นตอนที่มีลักษณะซับซ้อน และในหนังสือ **Ancient Society** เขาได้เสนอแนวคิดความก้าวหน้าดังกล่าว โดยการเชื่อมโยงสถานการณ์ของวัฒนธรรมทางสังคม (States of Social Evolution) เข้ากับพัฒนาการที่มีลักษณะเฉพาะของโครงสร้างครอบครัว ระบบของการยังชีพและเทคโนโลยี ดังจะเห็นได้ว่าตามแนววิวัฒนาการที่มอร์แกนเสนอ ลักษณะความป่าเถื่อนระดับกลาง จะเริ่มต้นด้วยพัฒนาการจากการดำรงชีพด้วยกลวิธีการจับปลา (Fish Subsistence Strategies) ส่วนลักษณะความป่าเถื่อนระดับบน จะมีลักษณะของการประดิษฐ์คิดค้นคันธนูและลูกศร แต่ที่แตกต่างจากสเปนเซอร์ก็คือ มอร์แกนมีความเชื่อว่าความก้าวหน้าด้านวิวัฒนาการ ไม่ได้เป็นผลของความสำเร็จจากการแข่งขัน แต่จะได้รับการกระตุ้นจาก “การแตกดอกออกผล” (Flowering) ของ “ความคิดต้นกำเนิด” (Germs of Thought) การแตกดอกออกผลของความคิดดังกล่าวจะได้รับการกระตุ้นจากพัฒนาการของกลยุทธ์ด้านการยังชีพใหม่ๆ (New Subsistence Strategies) ความซับซ้อนทางเทคนิคที่มีเพิ่มขึ้น หลังจากที่เกิดการพัฒนาต่างๆ ดังกล่าว จะเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าทางวิวัฒนาการ

นักคิดร่วมสมัยของมอร์แกน คือ อี. บี. ไทเลอร์ (E.B. Tylor) ซึ่งถือได้ว่าเป็นนักมานุษยวิทยาชั้นนำชาวอังกฤษในศตวรรษที่ 19 ในงานเขียนชิ้นสำคัญของเขาที่มีชื่อว่า **Primitive Culture** ซึ่งพิมพ์ครั้งแรกปี ค.ศ. 1871 ไทเลอร์ได้เสนอความคิดซึ่งยังคงเป็นที่จดจำกันจนถึงปัจจุบัน 2 ประการ ประการแรกเขาได้ให้เหตุผลโต้แย้งว่าเราสามารถที่จะสร้างขั้นตอนในระยะเริ่มแรกของวิวัฒนาการทางวัฒนธรรม โดยการศึกษาจาก “สิ่งที่ยังคงเหลืออยู่” (Survivals) ไทเลอร์มีความเชื่อว่า ในความเป็นจริงทุกสิ่งในสังคมร่วมสมัยที่หมดหน้าที่ต่อไปแล้ว (Dysfunctions) เป็นสิ่งที่หลงเหลือมาจากขั้นตอนของวิวัฒนาการทางวัฒนธรรมในระยะเวลาที่ผ่านมา ดังนั้นเราจึงสามารถที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับอดีตได้จากสิ่งที่เหลือตกทอดมาทางวัฒนธรรม (Cultural Leftovers) ต่างๆ ดังกล่าว สำหรับแนวคิดประการที่สอง เป็นเรื่องเกี่ยวกับวิวัฒนาการของศาสนา ซึ่งเป็นความสนใจพิเศษในหนังสือ **Primitive Culture** เล่มสองของเขา ไทเลอร์มีข้อสมมติฐานอยู่ว่าแนวความคิดที่เป็นพื้นฐานที่สุดของความคิดทางศาสนา ก็คือลัทธิความเชื่อเกี่ยวกับผีสิงเทวดา (Animism) เขาได้เสนอแนวพัฒนาการของศาสนา โดยเริ่มจากลัทธิความเชื่อเกี่ยวกับผีสิงเทวดาแล้วค่อยๆ วิวัฒนาการไปสู่ลัทธิพหุเทวนิยม (Polytheism) จนในที่สุดก็เจริญก้าวหน้าไปสู่สิ่งที่เขาถือว่าเป็นรูปความเชื่อทางศาสนาที่มีวิวัฒนาการสูงสุด คือลัทธิเอกเทวนิยมที่เกิดจากการตรัสรู้ (Enlightened Monotheism)

ทั้งมอร์แกนและไทเลอร์ต่างก็เชื่อในลักษณะพื้นฐานที่คล้ายคลึงกันของระบบความคิดมนุษย์ทั่วโลก ซึ่งเป็นแนวคิดที่เขาเรียกว่า “เอกภาพทางจิตของมนุษยชาติ” (Psychic Unity of Humankind) ความเชื่อดังกล่าวเป็นพื้นฐานของทัศนคติเกี่ยวกับวิวัฒนาการที่มีลักษณะเป็นเส้นตรง (Unilineal Evolutionary Views) ของนักคิดทั้งสอง ซึ่งสนับสนุนทัศนะที่ว่าสังคมมนุษย์มีความเจริญก้าวหน้า ที่มีลักษณะเป็นแนวคู่ขนาน (แต่มีความเป็นอิสระ) ของขั้นวิวัฒนาการ (Parallel (but independent) Evolutionary Stages)

ทัศนวิสัยของวิวัฒนาการที่เป็นเส้นตรง ในตอนปลายของศตวรรษที่ 19 เกิดจากความคิดหลักที่มีความเกี่ยวพันกันหลายประการ ประการแรกเป็นทัศนวิสัยที่มีข้อสมมติฐานโดยทั่วไปว่า ทุกสังคมวิวัฒนาการโดยผ่านขั้นตอนต่างๆ อย่างเดียวกัน และมีความเจริญก้าวหน้าไปสู่อารยธรรมและสังคมวิคตอเรีย (ของอังกฤษ) ซึ่งถือได้ว่าเป็นตัวแทนรูปแบบอารยธรรมที่เจริญสูงสุดที่มีอยู่ในปัจจุบัน ประการที่สอง ในส่วนรวมทัศนวิสัยนี้ถือได้ว่ามีรากเหง้ามาจากวิธีการศึกษาเปรียบเทียบ (Comparative Methods) ซึ่งตั้งอยู่บนข้อสมมติฐานว่า วัฒนธรรมบรรพชนร่วมสมัย (Contemporary Primitive Cultures) มีลักษณะคล้ายคลึงกับ “ซากโบราณที่มีชีวิต” (Living Fossils) ที่เหมือนกับวิวัฒนาการในระยะแรกๆ ของวัฒนธรรมที่เจริญก้าวหน้าปัจจุบัน ในลักษณะดังกล่าวถือได้ว่าเป็นเงื่อนงำ (Clues) ของพัฒนาการทางวิวัฒนาการของวัฒนธรรม (Cultural Evolutionary Development) เราสามารถที่จะศึกษาประวัติศาสตร์วิวัฒนาการของสังคมตะวันตก โดยการวิเคราะห์สังคมบรรพกาลร่วมสมัยต่างๆ ที่มีอยู่ ความถูกต้องตรงความจริง (Validity) ของวิธีการศึกษาเปรียบเทียบ อยู่บนพื้นฐานของการยอมรับเกี่ยวกับแนวคิดในเรื่องเอกภาพทางจิตใจของมนุษย์ (The Concept of Psychic Unity) สังคมที่มีลักษณะง่ายๆ และมีความซับซ้อน สามารถที่จะนำมาเปรียบเทียบกันได้ ก็เพราะมีความเชื่อว่าจิตใจของมนุษย์ (Human Mind) ได้มีการพัฒนามาในแนวเดียวกัน ถ้าหากว่าในทุกวัฒนธรรมจิตใจของมนุษย์ทำงานในลักษณะเดียวกัน เราก็สามารถที่จะอนุมานได้ว่า สังคมต่างๆ ที่แม้ว่าจะไม่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ก็จะมีการพัฒนาที่มีลักษณะควบคู่ขนานกัน ความเชื่อในการศึกษาเปรียบเทียบ ความเป็นเอกภาพของจิตใจมนุษยชาติ วิวัฒนาการควบคู่ขนาน และความเจริญก้าวหน้า (Progress) ถูกนำมาเชื่อมโยงเข้าด้วยกันเพื่อสนับสนุนทัศนวิสัยของวิวัฒนาการทางสังคมที่มีลักษณะเป็นเส้นตรง

คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx-1818-1883) และนักเขียนที่มักจะมีผลงานร่วมกันคือ ฟรีดริช เองเกลส์ (Friedrich Engels-1820-1895) เป็นนักคิดที่มีคุณูปการต่อหลายสาขาวิชามากยิ่งขึ้นกว่าที่จะศึกษามานุษยวิทยาโดยตรง มาร์กซ์และเองเกลส์มีความสนใจทฤษฎีทางเศรษฐกิจและการเมือง และมีความสนใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของลัทธิทุนนิยม แม้ว่านักคิดทั้งสองจะไม่ใช่นักมานุษยวิทยาแต่ความคิดของทั้งสองก็มีลักษณะที่เป็นการวิจารณ์ต่อมานุษยวิทยา และได้กลายเป็นประเด็นที่มีการถกเถียงกันอย่างมากในหมู่นักมานุษยวิทยา ทฤษฎีของมาร์กซ์เกี่ยวกับวิวัฒนาการทางสังคม (Social Evolution) ได้รับอิทธิพลมาจากทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงด้านวิภาษวิธี (Theory of Dialectical Change) ของ เกออร์ก วิลเฮล์ม ฟรีดริช เฮเกล (Georg Wilhelm Friedrich Hegel-1770-1831) นักปรัชญาชาวเยอรมัน และความเข้าใจของเขาเองเกี่ยวกับทฤษฎีวิวัฒนาการ ในขณะที่นักคิดอย่างเช่น ล็อกและไทเลอร์มีความเชื่อว่าสถาบันวัฒนธรรมต่างๆ เป็นผลมาจากความคิดที่มีเหตุผล (Rational Thought) แต่มาร์กซ์มีความคิดว่า ความคิดทุกอย่าง เป็นผลที่มาจากสถาบันทางวัฒนธรรมมากกว่าจะเป็นมูลเหตุ มาร์กซ์ซึ่งเป็นนักปรัชญาแนววัตถุนิยม (Materialist Philosopher) ได้มองเห็นความสำคัญของการวิเคราะห์เงื่อนไขหรือสภาวะการณ์ของการผลิตภายในสังคม งานเขียนของมาร์กซ์และเองเกลส์ส่วนใหญ่เป็นการวิเคราะห์ความขัดแย้งที่เกิดจากการที่ความมั่งคั่งมีมากขึ้นของนายทุน หรือชนชั้นกรูมพี (Capitalist or Bourgeoisie) โดยที่ชนชั้นกรรมาชีพ (Working Class or the Proletariat) ต้องตกอยู่ในฐานะเสียเปรียบ และจมดิ่งลงไปสู่ความยากจนทุกขณะมาร์กซ์และเองเกลส์พิจารณาเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ดังจะเห็นได้จากการปฏิวัติ ในฐานะที่เป็นกระบวนการวิวัฒนาการ ซึ่งพัฒนาการไปสู่อีกระดับหนึ่งทางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ จะเป็นผลสำเร็จก็โดยการต่อสู้ดิ้นรนทางชนชั้น (Class Struggle) มาร์กซ์และเองเกลส์พิจารณาประวัติศาสตร์ว่า

เป็นผลที่เกิดตามมาจากขั้นตอนของวิวัฒนาการ ซึ่งในแต่ละขั้นตอนจะมีวิธีการผลิตที่มีลักษณะเฉพาะ (Unique Mode of Production) เป็นตัวกำหนด เช่นเดียวกับที่นักวิวัฒนาการในแนวตรงที่สืบสาววิวัฒนาการทางสังคมของมนุษย์จากความป่าเถื่อนมาสู่ความเป็นอารยะ มาร์กซ์และเอนเงิลส์พิจารณาเห็นว่า ประวัติศาสตร์ของยุโรปเป็นการเปลี่ยนรูปจากลัทธิฟิวดัล (Feudalism) ไปสู่ลัทธิทุนนิยม (Capitalism) และท้ายที่สุดก็ไปสู่ลัทธิคอมมิวนิสต์ (Communism) ซึ่งมาร์กซ์และเอนเงิลส์มีความเชื่อว่าจะเป็นการกระบวนกรวิวัฒนาการในขั้นต่อไป

ในยุคหลังงานของมาร์กซ์และเอนเงิลส์ ได้รับอิทธิพลอย่างมากจาก ลูอิส เฮนรี มอร์แกน ในหนังสือ **Ancient Society** ของเขา มอร์แกนได้นำเอาขั้นวิวัฒนาการทางวัฒนธรรมของมนุษย์ไปเชื่อมโยงเข้ากับความสัมพันธ์ทางวัตถุและเทคโนโลยี ผลก็คือ มาร์กซ์และเอนเงิลส์มีความเชื่อว่า งานเขียนของเขาทั้งสองได้พิสูจน์ให้เห็นว่าทฤษฎีวิวัฒนาการมีความถูกต้องตรงความจริง แม้ว่ามาร์กซ์จะเหยียดหยามสเปนเซอร์ (ซึ่งเขามองว่าเป็นผู้แตกต่างให้กับลัทธิทุนนิยม) แต่ทั้งสองก็ให้ความสำคัญแก่ความคิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง (Notion of Conflict) ว่าเป็นกลไกของวิวัฒนาการทางสังคม

งานเขียนของมาร์กซ์ในระยะต้นๆ ของศตวรรษที่ 20 ไม่สู้จะได้รับความสนใจในวงการมานุษยวิทยา (โดยเฉพาะในอเมริกา) แม้ว่านักคิดทางสังคมของฝรั่งเศสอย่างดูร์ไคเอ็มก็คือนักสังคมนิยมทางการเมือง (Political Socialist) จนกระทั่งปลายทศวรรษของปี ค. ศ. 1920 ที่ความคิดของมาร์กซ์มีผลกระทบต่อการศึกษาวิเคราะห์ทางชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic Analysis) นอกสหภาพโซเวียต นับแต่นั้นเป็นต้นมามานุษยวิทยาได้ผลกระทบจากความคิดของมาร์กซ์มากขึ้น ทฤษฎีจำนวนมากในปัจจุบันทางด้านมานุษยวิทยาวัฒนธรรมและโบราณคดีได้อาศัยวิสัยทัศน์ภายในของมาร์กซ์เป็นอย่างมาก สิ่งที่ถูกกล่าวเป็นความจริงโดยเฉพาะนักนิเวศวิทยาวัฒนธรรม

(Cultural Ecologist) นักวัตถุนิยมแนวใหม่ (Neo-materialist) นักสตรีศึกษา (Feminist) และนักทฤษฎียุคหลังสมัยใหม่ (Post-modernist) ซึ่งเราจะได้อภิปรายถึง ในภาคที่ 3 และ 4 ของหนังสือเล่มนี้ ในปัจจุบันภูมิหลังเกี่ยวกับความคิดของมาร์กซ์ ถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการศึกษาทฤษฎีทางวัฒนธรรม

ตัวอย่าง

หนังสือเล่มนี้มีความมุ่งหมายที่จะช่วยให้นักศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของนักคิดผู้ยิ่งใหญ่ทางมานุษยวิทยา ที่มีมาก่อนสมัยของนักศึกษา

เพื่อที่จะช่วยให้นักศึกษามีความคิดเกี่ยวกับสถานภาพความรู้ที่เขามีในปัจจุบัน

เกี่ยวกับทฤษฎีมานุษยวิทยา หนังสือเล่มนี้จะให้ภาพรวมเกี่ยวกับพัฒนาการ

ที่สำคัญของทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรม ที่มีมาตั้งแต่ทศวรรษของปี ค.ศ. 1850

หนังสือทฤษฎีเล่มนี้ต่างกับหนังสือทฤษฎีเล่มอื่นๆ ที่ประกอบด้วยบทนำของผู้เขียน

บทความต้นฉบับของนักทฤษฎี และในแต่ละย่อหน้าของบทความต้นฉบับของนักทฤษฎี

จะมีข้อวิจารณ์ของผู้เขียนที่ให้ข้อมูลแก่นักศึกษา

รวมทั้งการตั้งประเด็นปัญหาและคำถามต่างๆที่น่าสนใจ

บทความทางทฤษฎีมักจะมีปัญหา เนื่องจากเนื้อหาสาระของบทความ

ในอนาคตมีแนวโน้มที่จะกลายเป็นหลักการซึ่งเป็นที่ยอมรับ ผู้เขียนถือว่านักทฤษฎี

ที่เขียนบทความ ได้เสนองานเขียนของเขาโดยถือว่าเป็นผลงานที่ดีที่สุดของโลกในสาขานั้น

เมื่อบรรณาธิการผู้คัดสรรรวบรวมบทความดังกล่าว มีความกล้าที่จะเขียนบทวิจารณ์โดยละเอียด

เกี่ยวกับบทความที่มานำเสนอ ก็ต้องถือบทความนั้นๆเสมือนหนึ่งว่า ไม่ต่างกับคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์

และบทวิจารณ์ของเขาเองก็เปรียบได้กับ ข้อเขียนของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับคัมภีร์ดังกล่าว

ดวงกมลพับลิชชีง

นำเสนอหนังสือดี มีคุณค่า

ทฤษฎีมานุษยวิทยา ภาคแรก

ISBN 978-616-511-022-8

9 786165 110228